

Regeringens proposition

1991/92:166

om ändring i tullagen och om vissa skattefrågor

Prop.
1991/92:166

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 2 april 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Lundgren

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att generaltullstyrelsen ges möjlighet att delegera vissa beslutsbefogenheter till andra tullmyndigheter, att gränsen för tull- och skattefria varuförsändelser från utlandet sänks, att skatten på vinster i vinstsparandet anpassas till den skatt som skall gälla för kapitalinkomster fr. o. m. år 1993 och att en smärre ändring görs av bestämmelserna om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare.

Dessutom föreslås en ändring i lagen om statlig inkomstskatt som innebär att reaförluster på aktier o. d. i konkursbolag som avförts från börsen vid konkursen skall vara fullt avdragsgilla i samma utsträckning som noterade aktier.

Lag om ändring i tullagen (1987: 1065)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullagen (1987: 1065)¹

dels att i 11, 11 a, 12, 13, 26 och 29 §§ ordet "generaltullstyrelsen" skall bytas ut mot "tullmyndigheten",

dels att 108 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

108 §²

Tull och annan skatt skall inte tas ut för en varuförsändelse när den tull och annan skatt som är föreskriven för försändelsen sammanlagt inte uppgår till *ett*hundra kronor. Detta gäller dock inte, om försändelsen innehåller spritdrycker, vin, starköl eller tobaksvaror.

Tull och annan skatt skall inte tas ut för en varuförsändelse när den tull och annan skatt som är föreskriven för försändelsen sammanlagt inte uppgår till *femtio* kronor. Detta gäller dock inte, om försändelsen innehåller spritdrycker, vin, starköl eller tobaksvaror.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

¹ Senaste lydelse av

11 § 1991:157

11 a § 1991:157

12 § 1991:157

13 § 1991:157

26 § 1991:157.

² Senaste lydelse 1991:157.

Lag om ändring i lagen (1987: 1069) om tullfrihet m. m.

Härigenom föreskrivs att 24 § lagen (1987:1069) om tullfrihet m. m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Generaltullstyrelsen kan medge att den som har restitutionstillstånd inte behöver betala tull för varor innan *fråga* om restitution har prövats.

Tullmyndigheten kan medge att den som har restitutionstillstånd inte behöver betala tull för varor innan *frågan* om restitution har prövats.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

Lag om ändring i lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m. m. skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Skatt betalas enligt denna lag till staten för penningvinst vid vinstdragning i sådant vinstsparande anordnat av bank eller sparkassa som utgör svenskt lotteri och för penningvinst i sådant lotteri som avses i 18 § lotterilagen (1982:1011).

Skatten utgör 30 procent av vinstens värde. För vinst i lotteri som anordnas med stöd av 18 § lotterilagen skall skatt dock inte betalas med högre belopp än att etthundra kronor återstår av vinsten.

Skatten utgör 25 procent av vinstens värde. För vinst i lotteri som anordnas med stöd av 18 § lotterilagen skall skatt dock inte betalas med högre belopp än att etthundra kronor återstår av vinsten.

Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den skatt som skall betalas för vinsten.

Skatt skall inte betalas för vinster som inte tagits ut av vinnaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Lag om ändring i lagen (1991: 119) om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1991: 119) om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

En utländsk företagare som förmedlar en vara eller en tjänst för en uppdragsgivares räkning har rätt till återbetalning av mervärdeskatt endast i det fall uppdragsgivaren skulle ha haft denna rätt om han förvärvat varan eller tjänsten direkt.

Mervärdeskatt vid införsel av en vara ger inte rätt till återbetalning, om varan förs in för att inom landet levereras till en köpare.

Mervärdeskatt vid införsel *eller förvärv* av en vara ger inte rätt till återbetalning, om varan förs in *eller förvärvas* för att inom landet levereras till en köpare.

Mervärdeskatt som avses i 17 § åttonde stycket lagen (1968:430) om mervärdeskatt ger inte rätt till återbetalning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 27 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

5 mom.² Realisationsförlust vid avyttring av marknadsnoterad tillgång som avses i 1 mom. får dras av från realisationsvinst på marknadsnoterad sådan tillgång utan den begränsning av avdragsrätten som framgår av 3 § 2 mom. tredje stycket.

Detta gäller dock i fråga om andel i värdepappersfond endast om värdet av fondens innehav av aktier inte annat än tillfälligtvis understigit tre fjärdedelar av fondförmögenheten.

Realisationsförlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är avdragsgill utan den begränsning av avdragsrätten som framgår av 3 § 2 mom. tredje stycket till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget av annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Vid tillämpningen av första stycket avses med marknadsnoterad tillgång även en tillgång som var marknadsnoterad när det aktiebolag som givit ut den försattes i konkurs. Tillgången anses som marknadsnoterad till och med den tidpunkt när konkursen eller en därpå följande likvidation avslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992 och tillämpas första gången vid 1993 års taxering. De äldre bestämmelserna tillämpas alltså i fråga om tillgångar som givits ut av bolag som har försatts i konkurs före den 1 januari 1992.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770.

² Senaste lydelse 1991:1833.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 april 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, af Ugglas, Dinkel-spiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Lundgren

Proposition om ändring i tullagen och om vissa skattefrågor

1 Inledning

Jag avser i det följande att ta upp frågan om en delegering av vissa beslutsbefogenheter inom tullverket, ett sänkt gränsvärde för tull- och skattefri införsel, en förändring av skatten på vinster i vinstsparandet och en ändring av reglerna för återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare. Jag tar i propositionen också upp en fråga om reaförluster på konkursaktier.

2 Delegering av beslutsbefogenheter inom tullverket i vissa fall

Mitt förslag: Generaltullstyrelsen får möjlighet att delegera vissa beslutsbefogenheter till andra tullmyndigheter.

Skälen för mitt förslag: I tullagen (1987: 1065) (TL) ges tullverket möjlighet att fatta olika typer av beslut. I många fall tas inte ställning till om besluten skall fattas av en central, regional eller lokal tullmyndighet. Det anges endast att besluten skall fattas av tullmyndighet. Vad som avses med tullmyndighet anges i 4 § TL. Av specialmotiveringen till paragrafen framgår att generaltullstyrelsen i verksföreskrifter kan bestämma på vilken nivå beslutsbefogenheterna skall ligga.

I några fall har emellertid i TL och i lagen (1987: 1069) om tullfrihet m. m. angetts att viss beslutsbefogenhet skall tillkomma enbart generaltullstyrelsen. I en skrivelse den 5 september 1991 har generaltullstyrelsen hemställt att styrelsen i vissa sådana fall ges möjlighet att genomföra delegeringar eftersom detta är i linje med de grundläggande principerna för tullverkets nya organisation och då införandet av tulldatasystemet ger tekniska möjligheter till en sådan delegering. Generaltullstyrelsen har

vidare anfört att det inte synes föreligga några rättssäkerhetsskäl som talar emot införande av delegeringsmöjligheter i dessa fall.

Generaltullstyrelsen har föreslagit att delegeringsmöjligheter införs för de fall som avser beslut om

- undantag från viss regel om taxebestämmande dag vid temporär tullfrihet (11 § TL),
- tillstånd till elektroniskt uppgiftslämnande (11 a § TL),
- längre frist för ingivande av tulldeklaration (12 § TL),
- godkännande av ombud för lämnande av tulldeklaration (13 § TL),
- kreditimportörstillstånd samt att tullräkning skall betalas tidigare (26 § TL),
- befrielse från restavgift (29 § TL) och
- betalningsuppskov för innehavare av restitutionstillstånd [24 § lagen (1987: 1069) om tullfrihet m. m.].

Jag delar generaltullstyrelsens bedömning att en möjlighet för styrelsen att delegera beslutsbefogenheterna i dessa fall bör införas. De nya reglerna bör träda i kraft så snart som möjligt. Detta kan lämpligen ske den 1 juli 1992.

3 Tull- och skattefrihet för försändelser med lågt värde

Mitt förslag: Den nuvarande beloppsgränsen för tull- och skattefrihet för varuförsändelser som kommer till Sverige sänks till 50 kr.

Skälen för mitt förslag: I 108 § TL fanns tidigare en värdemässig tullfrihetsgräns för postförsändelser. Skatt och tull skulle inte tas ut om det sammanlagda beloppet av dessa understeg 50 kr. I prop. 1990/91: 75 om importrutiner i ett datoriserat tullförfarande, m. m. föreslogs att tullfrihetsgränsen skulle vara generell och omfatta alla varuförsändelser samtidigt som gränsen höjdes från 50 till 100 kr. I propositionen uttalades att gränsen för tull- och skattefrihet fick avvägas mellan behovet av administrativa förenklingar och konkurrensneutralitetsaspekter. Föredragande statsrådet ansåg att ett gränsvärde på 100 kr. var väl avvägt. Riksdagen godtog förslaget (1990/91: SkU16, rskr. 173. SFS 1991: 157) och det nya gränsvärdet gäller fr. o. m. den 1 januari 1992.

Det har kommit till min kännedom att flera företag i postorderbranschen redan flyttat eller är beredda att flytta distributionen av postorderpaket till utlandet för att härigenom undvika en svensk beskattning. Marknadsföring och ordermottagning sker i Sverige. Paketerna iordningställs i Sverige och transporteras därefter till utlandet för att därifrån åter skickas till Sverige som individuellt adresserade postpaket. Höjningen av gränsvärdet har gjort denna hantering mycket intressant. Varuvärdet för exempelvis videopaketer, bokpaket och kosmetikapaketer är ofta under det nya värdet som leder till en skattebeläggning vid införseln. Resultatet har

blivit för de företag som redan etablerat sig utomlands att man härigenom undviker både svensk mervärdeskatt men också i förekommande fall andra punktskatter. Någon skattebeläggning sker inte heller i utlandet eftersom varorna exporteras från detta land. Vid ett svenskt medlemskap i EG kommer speciella regler att gälla för postorderhandeln som innebär att den skatt som utgår på varan är konsumtionslandets skatt. Svensk skatt skall således betalas för varor som säljs på postorder och som är avsedda att konsumeras i Sverige. Den nuvarande ordningen som några postorderföretag valt att till den svenska marknaden distribuera sina varor från utlandet enbart för att undvika en svensk beskattning är oacceptabel och måste därför snarast förhindras. För att komma till rätta med de värsta avarterna och för att förhindra att fler företag ger sig in på denna hantering ser jag för närvarande ingen annan möjlighet än att återgå till den ordning som gällde före årsskiftet. Som nämnts bortfaller problemet vid ett svenskt medlemskap i EG. Jag är emellertid beredd att redan innan dess återkomma till riksdagen med förslag som råder bot på den administrativa nackdelen som följer av ett lågt gränsvärde men som inte ger dagens nackdelar när väl ett sådant förslag framkommer. Den nu föreslagna ändringen bör träda i kraft den 1 juli 1992.

4 Skatten på vinster i vinstsparandet

Mitt förslag: Skatten på vinster i vinstsparande sänks till 25 % av vinstens värde.

Skälen för mitt förslag: Vinst vid vinstsparande beskattas enligt lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m. m. Skatten utgår med 30 % av vinstens värde vid vinstsparande anordnat av bank eller sparkassa som utgör svenskt lotteri och för penningvinst i sådant lotteri som avses i 18 § lotterilagen (1982:1011). För vinst i sistnämnda typ av lotteri tas skatten inte ut med högre belopp än att 100 kr. återstår av vinsten.

Skattesatsen för vinster i vinstsparande är vald så att skattebelastningen skall ligga på en nivå som motsvarar inkomstbeskattningen av den fasta räntan i vinstsparandet. Skattesatsen för fysiska personers och dödsboms kapitalinkomster sänks från 30 % till 25 % fr.o.m. år 1993 (prop. 1991/92:60, SkU10, rskr. 97). Skatten på vinster i vinstsparande bör därför sänkas till motsvarande nivå från samma tidpunkt. Förslaget föranleder en ändring i 1 § lagen om skatt på vinstsparande m. m.

De statsfinansiella effekterna av förslaget kan beräknas till ca 35 milj. kr.

5 Återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare

Prop. 1991/92:166

Mitt förslag: Återbetalning enligt lagen om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare skall inte medges för mervärdeskatt som belöper på varor som förvärfvas för att levereras till köpare inom landet.

Skälen för mitt förslag: Genom lagen (1991:119) om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare infördes den 1 april 1991 en möjlighet att återbetala mervärdeskatt som belöper på utländska företagens förvärv av varor och tjänster här i landet. Bestämmelserna syftar i första hand till att uppnå en kostnadsmässig neutralitet mellan svenska och utländska företagare. Motsvarande bestämmelser finns i de flesta länder i Europa.

Den grundläggande förutsättningen för återbetalning är att förvärvet skall avse en verksamhet som den utländske företagaren bedriver utomlands och att verksamheten skulle ha medfört skattskyldighet till mervärdeskatt om den hade bedrivits här i landet. Härutöver finns vissa begränsningar i rätten till återbetalning. Enligt 4 § andra stycket medges således inte återbetalning av mervärdeskatt som påförs vid införsel till Sverige av en vara om varan är avsedd att inom landet levereras till en köpare. En återbetalning i dessa fall skulle nämligen medföra att varan inte alls belastades med svensk mervärdeskatt.

Enligt vad jag har erfarit förekommer det nu i viss utsträckning förfaranden enligt följande. Ett utländskt företag förvärfvar en vara i Sverige och vidareförsäljer denna till en köpare inom landet. Den utländske företagaren anses inte bedriva verksamhet här i landet och medges därför återbetalning av den mervärdeskatt som belöper på förvärvet. Eftersom han inte bedriver verksamhet här i landet är han inte heller skattskyldig till mervärdeskatt för sin vidareförsäljning av varan. Det innebär att varan inte belastas av någon mervärdeskatt vid den slutlige köparens förvärv. Detta medför en konkurrenssnedvridning till nackdel för skattskyldiga svenska säljare av motsvarande vara eller varor. Genom att den utländske säljaren inte är skattskyldig till mervärdeskatt kan köparen — om han är skattskyldig till mervärdeskatt och förvärvet avser hans skattepliktiga verksamhet — dessutom tillgodogöra sig avdrag för s. k. fiktiv skatt enligt 17 § åttonde stycket lagen (1968:430) om mervärdeskatt. Denna ordning kan enligt min uppfattning inte accepteras. För att komma till rätta med dessa förfaranden bör återbetalning av mervärdeskatt inte medges för skatt som avser en utländsk företagares förvärv av en vara om varan är avsedd att levereras till en köpare inom landet.

De nu föreslagna bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1992 och föranleder ändringar i 4 § lagen om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare.

Mitt förslag: Reaförluster på aktier o. d. i konkursbolag som förlorat sin notering vid konkursen skall vara fullt avdragsgilla i samma utsträckning som förluster på marknadsnoterade aktier.

Skälen för mitt förslag: Före skattereformen ansågs en förlust på aktier enbart till följd av att aktierna blivit värdelösa vid bolagets konkurs inte vara avdragsgill. Detta medförde att aktier i dessa fall såldes till symboliska priser för att avdragsgilla förluster skulle uppkomma. Denna handel var i vissa fall omfattande.

Genom skattereformen kom en ändring till stånd. I propositionen om skattereformen förklarade det föredragande statsrådet att det var otillfredsställande med regler som framtvingar en konstlad handel med värdelösa aktier. Det föreslogs därför ett tillägg i fråga om avyttringsbegreppet för att de aktuella förlusterna skulle bli avdragsgilla. Det fallet att en aktie definitivt förlorar sitt värde genom att ett bolag upplöses genom konkurs eller likvidation jämfördes med en avyttring (prop. 1989/90:110 s. 392).

Det har nyligen uppmärksammats att den i skattereformen åsyftade ändringen i fråga om handel med konkursaktier inte har uppnåtts fullt ut. Detta beror bl. a. på utformningen av de nya bestämmelserna om reaförluster.

Allmänt gäller som huvudregel att avdragsrätten för en reaförlust är begränsad till 70% av förlusten. Begränsningen gäller dock inte för en förlust på marknadsnoterade aktier o. d. förutsatt att förlusten kan kvittas mot reavinsten på andra marknadsnoterade aktier.

Stockholms fondbörs avför regelmässigt aktier från notering viss tid efter det att ett bolag försatts i konkurs. Aktien är därmed inte längre marknadsnoterad. För avyttringar som sker efter denna tidpunkt är avdragsrätten således begränsad. Detta gäller även för den som väljer att avvakta till dess konkursen avslutas och bolaget upplöses.

Reglerna framkallar därför alltjämt en konstlad handel med värdelösa aktier under den tid efter konkursbeslutet som aktien fortfarande är noterad.

För att minska omfattningen av en sådan renodlad ”skattemässig” handel föreslår jag att undantaget för marknadsnoterade aktier från avdragsbegränsningen även skall gälla konkursaktier som förlorat sin notering vid konkursen.

Mitt förslag föranleder ett tillägg till 27 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Ändringen gäller förluster som realiseras fr. o. m. detta år under förutsättning att konkursen inleddes tidigast den 1 januari i år. Det kan förekomma att bolaget under ett tidigare skede gått i konkurs och att konkursen lagts ned. Om bolaget därefter marknadsnoteras och den situationen inträffar att bolaget efter årsskiftet 1991 – 1992 åter försätts i konkurs gäller självfallet de nya reglerna.

7 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i tullagen (1987:1065),
 2. lag om ändring i lagen (1987:1069) om tullfrihet m. m.,
 3. lag om ändring i lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m. m.,
 4. lag om ändring i lagen (1991:119) om återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare,
 5. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.
- Lagförslag 2 har upprättats i samråd med statsrådet Dinkelspiel.

8 Lagrådets hörande

Förslagen är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Yttrande från lagrådet behöver därför inte inhämtas över lagförslagen.

9 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslagen.

10 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.